

ИЗ ИНСТИТУТА

КРАТАК ПРЕГЛЕД РАДА ИНСТИТУТА ЗА ИСТОРИЈУ У САРАЈЕВУ У 1982. ГОДИНИ

У 1982. години, већи дио сарадника Института био је ангажован на монографској обради проблематике из историје народа и народности Босне и Херцеговине и шире, почевши од средњег вијека па до најновијег периода. Од укупно двадесет (20) тематских задатака петнаест (15) се односи на монографске цјелине на којима ради по један научни сарадник, а пет (5) преосталих тема представљају поједине дијелове књига IV, V и VI Историје народа Босне и Херцеговине. Други дио научног и стручног кадра учествовао је у раду на реализацији пројекта Историја Савеза комуниста Југославије и Историја Савеза комуниста Босне и Херцеговине.

У прошлој години Институт је поклонио одговарајућу пажњу издавачкој дјелатности, организацији научних скупова и савјетовања, учешћу сарадника на научним скуповима у земљи и иностранству, уздизању научног кадра, сарадњи са сродним научним установама итд.

Настављајући праксу из ранијих година, и у 1982. години Институт је остварио релативно добру сарадњу са Самоуправном интересном заједницом науке Босне и Херцеговине, која је суфинансирала укупно седам (7) тема из програма Института.

Потребно је овом приликом констатовати да се Институт, као и ранијих година, суочавао са проблемима материјалне природе, проблемом смјештаја и опреме Института, стамбеним проблемом, проблемима који су везани за издавачку дјелатност, међународну сарадњу и др. Наведене проблеме је могуће рјешавати само уз пуно ангажовање шире друштвене заједнице.

У реализацији програма рада за 1982. годину учествовало је укупно 34 радника Института и више спољних сарадника.

На сједницама колектива и Савјета оцијењено је да су у 1982. години постигнуте запажени резултати, што показују и подаци о завршеним пословима.

А) Издавачка дјелатност

У прошлој години објављене су ове књиге:

1. др Драго Боровчанин, КПЈ и развој народне власти у Босни и Херцеговини (1941—1945), НИШПРО »Ослобођење«, Сарајево 1982. године;
2. др Паво Живковић, Библиографија објављених извора и литературе о средњовјековној Босни, Завичајни музеј Травник, Сарајево 1982. године;
3. Прилози бр. 19, Институт за историју, Сарајево 1982. године.

Б) Завршени пројекти и други задаци:

4. Ибрахим Кемура, асистент истраживач, завршио пројект под насловом Улога »Гајрета« у друштвеном животу Муслимана Босне и Херцеговине (700 стр.);
5. др Недим Шарац, научни савјетник, завршио дио књиге V из Историје народа Босне и Херцеговине, период од 1925. до 1932. године (260 стр.);
6. др Расим Хурем, виши научни сарадник, завршио оба дијела књиге VI из Историје народа Босне и Херцеговине — НОП у Босни и Херцеговини у другој пол. 1942. године и стварање НОВЈ и Војни и политички успон НОП-а у другој пол. 1943. године (укупно 340 стр.);
7. др Ахмед Хаџировић, научни савјетник, др Ибрахим Карабеговић, виши научни сарадник, др Драго Боровчанин, виши научни сарадник, мр Рафаел Брџи, научни сарадник и др Недим Шарац, научни савјетник написали текст под насловом Савез комуниста Босне и Херцеговине 1919—1980. године за друго издање Енциклопедије Југославије.

В) Историја Савеза комуниста Југославије

8. др Недим Шарац, научни савјетник, обављао функцију члана Редакционог одбора дјела Историја Савеза комуниста Југославије. У овој функцији присуствовао је вишедневним сједницама Редакционог одбора на којима је разматрана прва и друга верзија рукописа овог дјела и вршено дефинитивно редиговање.
9. др Ибрахим Карабеговић, виши научни сарадник, у функцији члана тима за међуратни период прочитао и дао примједбе на текст КПЈ у борби против буржоаског поретка и у припреми револуције 1919—1941. (II дио 216 стр.).
10. др Драго Боровчанин, виши научни сарадник, у функцији члана тима за најновији период читао и дао примједбе на текст који је радио његов тим.

Г) *Историја Савеза комуниста Босне и Херцеговине*

11. др Недим Шарац, научни савјетник, обављао функцију одговорног и главног уредника овог пројекта. Обавезе у вези са реализацијом пројекта односиле су се на учешће у формулисању теза и разради концепције и методологије рада, учешће на савјетовањима са потенцијалним ауторима и сарадницима, организовање и учешће на сједницама Редакционог одбора, Уредништва и сједницама руководиоца тимова.
12. Будимир Миличић, стручни савјетник, обављао функцију научног секретара Редакционог одбора и Уредништва пројекта. У овој функцији радио на припремама сједница Редакционог одбора, Уредништва, руководиоца научних тимова и појединих тимова, водио записнике, контактирао са сарадницима итд.
13. др Ахмед Хаџировић, научни савјетник, у функцији члана Редакционог одбора и Уредништва обављао дужност руководиоца тима за међуратни период.
14. др Ибрахим Карабеговић, виши научни сарадник, вршио функцију члана Редакционог одбора и Уредништва.
15. др Драго Боровчанин, виши научни сарадник, у функцији члана Редакционог одбора и Уредништва обављао дужност руководиоца тима за најновији период.

Б) *Организација и суорганизација научних скупова и савјетовања*

У току 1982. године, тачније 11. и 12. 02, Институт је, заједно са АНУБиХ и Друштвом историчара Босне и Херцеговине, организовао савјетовање о историографији Босне и Херцеговине (1945—1982). У истој години, заједно са ЦК СК БиХ, Институт је организовао савјетовање посвећено Покрајинском партијском савјетовању у Иванчићима јануара 1942. године и, у вези с тим, савјетовање у Требињу посвећено догађајима из периода НОР-а и социјалистичке револуције концем 1941. и у првој пол. 1942. године.

Пројекти у процесу реализације

А) *Средњи вијек*

1. »Социјално-економске промјене у босанском друштву у 14. и 15. стољећу с посебним освртом на настанак новог племства«, аутор др Паво Живковић, виши научни сарадник.
2. »Српска православна црква у Босни и Херцеговини до обнове пећке патријаршије (1557)«, аутор мр Борис Нилевић, асистент — истраживач.

3. »Странци у Босни у средњем вијеку«, аутор Војка Бесаровић, асистент.

Б) Османско-турски период

4. »Сарајево у 16. вијеку«, аутор мр Бехија Златар, асистент — истраживач.

5. »Босански ејалет у турско-млетачком рату 1714—1718. године, аутор мр Енес Пелидија, асистент — истраживач.

6. »Устанци у Херцеговини 1852—1862. године«, аутор мр Душан Берић, асистент — истраживач.

В) Период од 1878—1918. године

7. Историја народа и народности Босне и Херцеговине, књига IV, поглавља:

а) Анексија Босне и Херцеговине и њене посљедице,

б) Босанскохерцеговачки сабор и дјеловање политичких странака 1910—1914. године, аутор др Џевад Јузбашевић, виши научни сарадник.

8. »Напредни омладински покрет антиаустроугарске оријентације у југословенским земљама прије првог свјетског рата (1904—1914), аутор др Лука Ђаковић, виши научни сарадник.

9. »Привредна коморе у Босни и Херцеговини и њихова улога у унапређењу привреде (1909—1945)«, аутор др Божо Мадар, спољњи сарадник.

Г) Међуратни период (1918—1941)

10. »Дјелатност хрватских грађанских снага у Босни и Херцеговини од 1929. до 1941. године«, аутор др Томислав Ишек, виши научни сарадник.

11. Историја народа и народности Босне и Херцеговине, књига V, поглавље од 1918. до 1925. године, аутор др Нусрет Шехић, научни савјетник.

Д) Период НОР-а и социјалистичке револуције

12. Историја народа и народности Босне и Херцеговине, књига VI, поглавља:

а) НОФ у Босни и Херцеговини 1941—1945. године,

б) Грађанске политичке снаге у Босни и Херцеговини од Другог засједања АВНОЈ-а до ослобођења земље, аутор мр Рафаел Брчић, научни сарадник.

13. »Индустријски потенцијали Босне и Херцеговине и привредни интереси окупатора од 1941. до 1943. године«, аутор Сека Брклјача, асистент.

14. »Национално питање у Босни и Херцеговини у току НОБ-е (1941—1945), аутор др Енвер Реџић, спољњи сарадник.

Б) Период социјалистичке изградње

15. »Земљорадничко задругарство у Босни и Херцеговини од 1945. до 1953. године«, аутор Будимир Миличић, стручни савјетник.
16. »Еманципација муслиманске жене и скидање зара и фереце у Босни и Херцеговини након ослобођења (1947—1952)«, аутор Сенија Пенава, асистент.
17. »Структура чланства КПЈ у Босни и Херцеговини 1945—1953«, аутор Вера Кац, асистент.

Активности које су у непосредној вези са основном дјелатношћу Института, а нису планиране

А) Објављени чланци, расправе и прилози

1. Др Драго Боровчанин, Стање на источном фронту и развој НОП-а у Југославији у другој половини 1942. године, »Преглед«, бр. 7. и 8, Сарајево 1982;
— АВНОЈ — највиши орган народне власти у Југославији, »Просвјетни лист«, од 1. 12. 1982, Сарајево 1982; »Борба«, од 1. 12. 1982;
2. Др Ахмед Хаџировић, Grundlegende Charakteristik der Gewerkschaftsbewegung in Jugoslawien zwischen den beiden Weltkriegen (1919—1941), ИТН, 16. Linzer Konferenz 1982, Europaverlag, Wien 1982. (коаутор са И. Карабеговићем);
— Пета покрајинска конференција КПЈ — снажење организација и утицај КПЈ, »Херцеговина«, бр. 2/1982, Мостар 1982;
3. Др Цевад Јузбашевић, О укључивању Босне и Херцеговине у заједничко аустроугарско царинско подручје, »Прилози«, бр. 19, Сарајево 1982;
4. Др Ибрахим Карабеговић, Grundlegende Charakteristik der Gewerkschaftsbewegung in Jugoslawien zwischen den beiden Weltkriegen (1919—1941), ИТН, 16. Linzer Konferenz 1982, Europaverlag, Wien 1982 (Коаутор с др А. Хаџировићем).
Gewerkschaftsbewegung in Jugoslawien zwischen den beiden Weltkriegen (1919—1941), ИТН, 16. Linzer Konferenz 1982, Europaverlag, Wien 1982. (коаутор са А. Хаџировићем);
5. Ибрахим Кемура, Политички мотиви оснивања Културно-просвјетног друштва »Народна узданица«, »Прилози« бр. 19, Сарајево 1982;
6. Мр Урош Недимовић, Die Rolle der Frauen in der Arbeiterbewegung Jugoslawiens bis 1939, »Arbeiterbewegung und Feminismus«, Frankfurt—Berlin—Wien, 1982;
7. Др Нусрет Шехић, Аутономни покрет Муслимана за вријеме аустроугарске управе у Босни и Херцеговини, »Преглед« бр.
— Народно вијеће СХС за Босну и Херцеговину и његова дјелатност након слома Аустро-Угарске (новембар—децембар 1918), »Прилози« бр. 19, Сарајево 1982;

8. Др Паво Живковић, Кад се родио и кад је умро Твртко II, »Историјски часопис«, XXVII/1981, Београд 1982,
— Босанско-угарски сукоби крајем XIV и у првој половини XV стољећа, Трећи програм, Радио-Сарајево, 37/82.

Б) Објављени прикази

1. Мр Душан Берић, Др Василије Крестић; History of the Sektion Press in Hungary 1791—1914, »Survey«, N 1, Сарајево 1982;
— Осврт на међународни научни скуп »100-годишњица устанка у Херцеговини 1882. године«, »Ослобођење«, Сарајево 4. 12. 1982;
— Веселин Ђуретић, Влада на беспућу, Београд 1982, НИИ Београд од 3. 10. 1982;
2. Др Драго Боровчанин, др Зоран Лакић: Народна власт у Црној Гори 1941—1945, »Обод« — »Народна књига«, Цетиње—Београд 1981, »Прилози« бр. 19, Сарајево 1982;
3. Сека Бркљача, Историјски зборник Института за историју у Бањалуци, Бањалука 1981, 1982, I—II, 1—2, »Прилози« бр. 19, Сарајево 1982;
4. Др Ахмед Хаџировић, Пуниша Калезић: У жичаном кругу, »Ослобођење«, Сарајево, 20. 3. 1982;
5. Мр Тихомир Кларић, Сарајево у револуцији I—IV, Историјски архив Сарајева, Сарајево 1976—1981, »Прилози« бр. 19, Сарајево 1982;
— Обласна партијска савјетовања на Шехитлуцима (јуни—јули 1941) Зборник радова, Институт за историју у Бањалуци, Бањалука 1981, »Прилози« бр. 19, Сарајево 1982;
— Обласна конференција КПЈ за Босанску крајину 21—23. фебруара 1942. године у Скендер-Вакуфу, Скендер-Вакуф, 21—23. фебруара 1982, »Прилози« бр. 19, Сарајево 1982;
6. Мр Борис Нилевић, др Паво Живковић: Твртко II Твртковић — Босна у првој половини XV стољећа, Институт за историју у Сарајеву, Сарајево 1981, »Одјек«, бр. 3, Сарајево, фебруара 1982;
7. Мр Енес Пелидија, др Глигор Станојевић: Митрополит Василије Петровић и његово доба 1740—1766, Београд 1978, Прилози за оријенталну филологију XXXI/1981, Сарајево 1982;
8. Сенија Пенава, »Херцеговина« — часопис за културно и историјско наслеђе, Архив Херцеговине Мостар — Музеј Херцеговине Мостар — Регионални завод за заштиту споменика културе и природе Мостар, Мостар 1981, I, 1, »Прилози« бр. 19, Сарајево 1982,

В) Учесће на научним скуповима, округлим столовима и савјетовањима

1. Др Драго Боровчанин, учествовао на савјетовању »Покрајинско партијско савјетовање у Иванчићима 7. и 8. јануара 1942. године«, Сарајево 8. јануара 1982, са рефератом »Народна власт у свјетлу савјетовања у Иванчићима«;
  - »Фочански период НОБ-е« Фоча, октобра 1982, са рефератом »Настанак и примјена Фочанских прописа«;
  - »Прво засједање АВНОЈ-а«, у организацији листа »Борба«, Београд 1982, са рефератом АВНОЈ — највиши орган народне власти у Југославији;
  - »Ђуро Пуцар Стари — лик и револуционарно дјело«, Сарајево, јуна 1982, са дискусијом.
2. Мр Рафаел Брчић, »Обласна партијска конференција КПЈ за Босанску крајину 21—23. фебруара 1942. године«, Скендер-Вакуф, 21—23. фебруара 1982, са дискусијом;
  - »Ђуро Пуцар Стари — лик и револуционарно дјело«, Сарајево, јуни 1982, са саопштењем;
  - »Фочански период НОБ-е« — Фоча октобра 1982, са рефератом »Војне и политичке мјере окупатора и квислинга на гушењу устанка у првој половини 1942. године«;
  - »Покрајинско партијско савјетовање у Иванчићима 7. и 8. јануара 1942. године«, Сарајево, 8. јануара 1982, са саопштењем;
3. Бркљача Сека, обављала функцију научног секретара научног скупа »100-годишњица устанка у Херцеговини 1882«;
4. Мр Душан Берић, »Савјетовање о историографији Босне и Херцеговине (1945—1982)«, Сарајево, 11. и 12. II 1982, учествовао са дискусијом;
  - »100-годишњица устанка у Херцеговини 1882. године«, поднио реферат;
5. Др Ахмед Хацировић, »Сарајево у револуцији« — округли сто, поднио уводно излагање;
6. Др Расим Хурем, »Савјетовање о историографији Босне и Херцеговине (1945—1982)«, Сарајево 11. и 12. фебруара 1982, поднио реферат »Наша историографија о Босни и Херцеговини 1941—1945. године«;
  - »Обласна конференција КПЈ за Босанску крајину 21—23. фебруара 1942. године у Скендер-Вакуфу«, поднио реферат »Непосредни утицај Скендервакуфске конференције на развој НОП-а у Босанској крајини«;
  - »О усташком покрету (усташтву)« — округли сто, Бања-лука, 9. 10. 1982, учествовао са дискусијом;

- »Фочански период НОБ-е«, Фоча 15—16. октобра 1982, поднио реферат »О уопштавању неких искустава НОП-а и НОБ-е у фочанском периоду«.
- 7. Др Џевад Јузбашић, »Савјетовање о историографији Босне и Херцеговине (1945—1982)«, наступио са прилогом »О историографији периода аустроугарске управе«;
  - »100-годишњица устанка у Херцеговини 1882. године«, узео учешће у дискусији;
  - На Филозофском факултету Универзитета у Грацу одржао предавање »О укључењу Босне и Херцеговине у заједничко аустроугарско царинско подручје«,
- 8. Др Ибрахим Карабеговић, »Савјетовање о историографији Босне и Херцеговине (1945—1982)«, поднио реферат »Кратак осврт на резултате послеријатне историографије о међуратном периоду историје народа и народности Босне и Херцеговине«. На истом савјетовању учествовао у дискусији;
- 9. Ибрахим Кемура, »Савјетовање о историографији Босне и Херцеговине (1945—1982)«, учествовао у дискусији;
- 10. Мр Урош Недимовић, »Обласна конференција КПЈ за Босанску крајину 21—23. фебруара 1942. године у Скендер-Вакуфу«, поднио реферат »Значај Крајишких партизанских новина«;
  - »Фочански период НОБ-е«, поднио реферат »Народни борац о антифашистичкој омладини«.
- 11. Др Нусрет Шехић, »100-годишњица устанка у Херцеговини 1882«, као члан Одбора учествовао у припреми научног скупа;
- 12. Др Паво Живковић, »Савјетовање о историографији Босне и Херцеговине (1945—1982)«, учествовао у дискусији;
  - Конгрес инфектолога Југославије, Скопље, септембра 1982. године, поднио реферат.

Осим наведених активности, већина сарадника Института за историју била је ангажована у разним стручним органима (редакцијама, жиријима, координационим одборима, органима и комисијама Савеза комуниста, ССРН и др.), стручним удружењима итд.

Органи управљања и руковођења, Научно вијеће и редакција »Прилога«

Орган управљања у Институту је Савјет, који се састоји од 7 чланова из реда радника Института и 4 члана делегирана од представника друштвене заједнице.

Савјет Института је током 1982. године одржао укупно 14 сједница на којим је донио низ самоуправних аката, одлука и закључака који су од битног значаја за укупну дјелатност Института.

а) Савјет Института:

1. Жељка Врдољак, председник
2. др Лука Ђаковић, члан
3. др Расим Хурем, члан
4. Владо Станишић, члан
5. Сабахета Хусеиновић, члан
6. Ибрахим Кемура, члан
7. мр Дубравка Шкарица, члан
8. Боро Шућур, члан
9. др Милан Гаковић, члан
10. др Милан Васић, члан
11. Војка Бесаровић, члан

б) Научно вијеће Института

Научно вијеће Института има 13 чланова од којих је 8 из реда радника Института, а 5 из реда научних радника ван Института. У току 1982. године Научно вијеће Института одржало је 4 сједнице на којим су разматрана питања из области научне и издавачке политике Института.

1. др Драго Боровчанин, председник
2. др Ибрахим Карабеговић, члан
3. др Недим Шарац, члан
4. мр Борис Нилевић, члан
5. др Цевад Јузбашевић, члан
6. др Ђуро Базлер, члан
7. др Лука Ђаковић, члан
8. др Милорад Екмечић, члан
9. Будимир Миличић, члан
10. мр Томислав Краљачић, члан
11. др Енвер Реџић, члан
12. Ахмед Аличић, члан
13. Вера Кац, члан

в) Секретаријат Института

У оквиру Секретаријата налази се рачуноводство, дактилобиро и друго административно и помоћно особље. У оквиру овог одјељења обављани су редовни послови управног и другог карактера.

г) Редакција »Прилога«

1. др Нусрет Шехић, главни и одговорни уредник
2. мр Рафаел Брчић
3. др Ахмед Хаџировић
4. др Ибрахим Карабеговић
5. др Десанка Ковачевић-Којић
6. др Милан Васић
7. др Драго Боровчанин

Секретар Редакције мр Тихомир Кларић, технички уредник
Ибрахим Кемура.